

Onderzoek: Frisdranktaks?

Juni 2018

Over dit onderzoek

Aan het onderzoek onder het jongerenpanel van EenVandaag deden 2150 jonge mensen mee in de leeftijd van 16 tot en met 34 jaar. Het online onderzoek vond plaats van 2 tot en met 7 mei 2018. De resultaten zijn na weging representatief voor drie variabelen, namelijk leeftijd, geslacht en spreiding over het land.

De resultaten van dit onderzoek worden gebruikt in de uitzendingen van EenVandaag en door de jongerenplatforms van NPO3 (o.a. FunX en 3FM).

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met lissette.van.vliet@eenvandaag.nl

Samenvatting

'Meerderheid jongeren wil invoering frisdranktaks'

Staatssecretaris onderzoekt invoering hiervan

Tweederde (67%) van de jongeren is voor invoering van een frisdranktaks in Nederland. Dat blijkt uit een peiling van 3Vraagt onder 2.150 jongeren uit het EenVandaag Opiniepanel. Frisdranken waar veel suiker in zit worden dan extra belast en daardoor duurder. Vooral jongeren die veel frisdrank nuttigen - 7 glazen per week of meer - denken dat een taks ervoor zal zorgen dat ze minder drankjes zullen drinken waar veel suiker in zit.

In Engeland is onlangs een frisdranktaks ingevoerd. Veel producenten hebben daar het aandeel suiker in frisdranken flink naar beneden gebracht. De ondervraagde jongeren verwachten dat een invoering hier hetzelfde effect zal hebben.

Stevige drinkers: 'Ik stap dan over op water'

Vier op de tien (41%) jongeren die minimaal 7 glazen frisdrank per week drinken, geven aan dat ze door een prijsverhoging van 20% zullen gaan minderen. Zo zegt een ondervraagde: *'Ik drink 1 glas icetea green per dag, maar als dat duurder wordt zou ik denk ik overstappen op water.'* Anderen geven aan dat een frisdranktaks in ieder geval aanzet tot nadenken. *'Het is niet zo dat ik het dan niet meer zou kunnen betalen, maar het zet je wel aan het denken wanneer een ongezond product ineens opvallend duurder is geworden.'*

Lang niet altijd zijn jongeren voor invoering van taksen: zo bleek eerder deze maand uit onderzoek van EenVandaag dat ze een vleestaks en een vettaks niet zien zitten. De jongeren gaven toen aan dat gezond eten goedkoper maken een beter plan is dan ongezond eten duurder maken door middel van een taks. Ook in dit onderzoek zeggen veel jongeren dat, naast een frisdranktaks, drankjes zonder suiker goedkoper zouden moeten worden. *'Het nu wel schrijnend dat bij de Albert Heijn 2 Go een flesje water net zo duur is als een flesje cola... Dat moet toch veranderen?!'*, aldus een deelnemer.

Blokhuis: 'Verrast door deze uitslag'

Staatssecretaris Blokhuis laat aan EenVandaag weten dat hij een invoering onderzoekt. Na de zomer komt hij met een breed pakket aan maatregelen, het Nationaal Preventieakkoord, om mensen aan te zetten tot gezonder eten, drinken en bewegen. *'Ik zal de uitkomsten van het EenVandaag onderzoek ook onder de aandacht brengen bij onze gesprekspartners,'* geeft hij aan. *'Ik ben verrast maar zeker ook positief dat*

tweederde van de jongeren een prijsverhoging van frisdrank wel ziet zitten in de strijd tegen overgewicht.' [Lees hier zijn uitgebreide reactie.](#)

Vanmiddag in Radio EenVandaag presenteert Joyce Boverhuis de uitslagen van dit onderzoek.

1. Voor of tegen een frisdranktaks?

Drankjes zoals cola en sinas (koolzuurhoudende limonade) maar ook limonade zonder prik, energy drinks en sportdranken worden in Nederland als 'frisdranken' beschouwt.

Hoeveel glazen frisdrank drink jij gemiddeld in een week?

Geen:	26%
1 tot 3 glazen:	31%
4 tot 6 glazen:	14%
7 tot 9 glazen:	9%
10 tot 13 glazen:	6%
14 tot 16 glazen:	6%
17 tot 19 glazen:	2%
20 of meer glazen:	5%
Weet niet / geen mening:	1%

28% van de ondervraagden drinkt 7 glazen frisdrank of meer per week.

Hoeveel suikerklontjes denk jij dat er in een gemiddeld glas frisdrank zit(ten)?

Minder dan 1 suikerklontje:	1%
1-2 suikerklontje(s):	2%
3-4 suikerklontjes:	15%
5-6 suikerklontjes:	29%
7-8 suikerklontjes:	25%
9-10 suikerklontjes:	12%
Meer dan 10 suikerklontjes:	13%
Weet niet / geen mening:	3%

Frisdranktaks

Om suiker in frisdranken terug te dringen, hebben ze in diverse landen nu een 'frisdranktaks' ingesteld. Dit is een extra belasting op frisdranken die relatief veel suiker bevatten, waardoor die producten duurder worden.

In Engeland bijvoorbeeld zijn bepaalde frisdranken zoals sinas bijna 20% duurder geworden. Frisdranken die nog meer suiker bevatten (bv. cola, energydrinks) zijn zelfs 25% duurder geworden. Ze willen producenten hiermee 'dwingen' minder suiker in hun producten te stoppen.

Er zijn mensen die vinden dat in Nederland ook een dergelijke frisdranktaks ingevoerd moet worden. Ze verwachten dat mensen minder frisdrank gaan kopen - en ook minder dure - als de prijs omhoog gaat. Dit zou uiteindelijk ook helpen in de strijd tegen overgewicht.

Tegenstanders vinden het een slechte zaak dat deze taks mensen met een laag inkomen harder treft. Ze vinden het ook geen taak van de overheid om zich hiermee te bemoeien.

Ben je voor of tegen invoering van een suikertaks op frisdranken?

Voor:	67%
Tegen:	29%
Weet niet / geen mening:	4%

Van de jongeren die vaak frisdrank drinken (7 glazen of meer) is 51% voor de invoering van een frisdranktaks.

Open vraag: Waarom ben je voor of tegen invoering?

Het overgrote deel van de ondervraagde jongeren (67%) is voor het invoeren van een suikertaks op frisdranken. Ze denken dat een prijsverhoging iedereen zal stimuleren om minder suiker te consumeren en zo gezonder te leven. Dit zal de samenleving op lange termijn zorgkosten schelen. Ook verwijzen de jongeren naar het voorbeeld van Engeland, waar een suikertaks op frisdranken al is ingevoerd. In dat land hebben fabrikanten het gebruik van suiker verlaagd. Jongeren denken dat een suikertaks in Nederland ook dit effect zal hebben.

Hier een willekeurige selectie uit de open antwoorden:

'Frisdrank werkt obesitas in de hand. Overgewicht leidt tot ziektes. Ziektes leiden tot hogere zorgkosten. Als ik zie hoeveel jongeren energydrink drinken, dan schrik ik daarvan. Ik denk dat het invoeren van een suikertaks kan helpen dit tegen te gaan.'

'Mensen zullen dan gezonder gaan leven. Ze zullen de frisdrank misschien aanlengen met water of vervangen door bijvoorbeeld thee. Dat lijkt me voor iedereen een goede zaak.'

'Als mensen daarmee gezonder gaan leven, prima. Dan kunnen ook de kosten voor gezondheidszorg beter beperkt worden.'

'Hierdoor zullen de producenten het hoeveelheid suiker in de frisdranken verminderen. Wat gezonder is voor de consumenten.'

'Als ze het compenseren door gezonder drinken goedkoper te maken, dan is het een beter plan.'

Een kleinere groep (29%) is tegen een suikertaks op frisdranken. Zij vinden dat mensen zelf een keuze mogen maken of ze wel of geen frisdrank drinken. Dit is volgens hen niet aan de overheid om te bepalen. Daarnaast zien ze liever dat gezonde producten goedkoper worden gemaakt, in plaats van taksen op ongezonde producten. Op die manier zouden mensen meer gestimuleerd worden om voor gezonde alternatieven te kiezen. Jongeren zijn ook bang dat fabrikanten van frisdrank op zoek gaan naar kunstmatige alternatieven voor suiker, die niet per se gezonder zijn. Daarnaast denken jongeren dat huishoudens met lage inkomens vooral de dupe zullen zijn van de taks.

Hier een willekeurige selectie uit de open antwoorden:

'Het is niet de taak van de overheid om over de gezondheid te gaan van zijn burgers. Iedereen moet vrij zijn om zijn eigen leven in te richten of dat nou ongezond is of niet.'

'Ik kan zelf nu al prima keuzes maken om te kopen wat wel of niet goed voor mij is. Die eeuwige bemoeienis van de overheid. Bah! Laat de overheid zich lekker met andere dingen bemoeien.'

'Hou eens op met de armere mensen te pesten met waardeloze belastingen.'

'De consument moet niet beboet worden voor hetgeen wat de producenten op de markt brengen.'

'Zinloze betutteling. Bovendien zijn de alternatieven voor suiker niet per se beter en hebben ze vaak een onaangename smaak.'

Stel: in Nederland wordt een frisdranktaks ingevoerd van 20%. Dit wil zeggen dat de meeste frisdranken, zoals cola en energy drinks, 20% duurder worden.

Als alle frisdranken, bv. cola maar ook energydrinks, 20% duurder zouden worden: denk jij dat je het dan minder zal gaan drinken, of dat je ongeveer hetzelfde zal blijven drinken?

Ik denk dat ik dan minder frisdrank zou drinken:	34%
Ik denk dat ik dan ongeveer hetzelfde zou blijven drinken:	57%
Weet niet / geen mening:	9%

Van de jongeren die veel frisdrank drinken (7 glazen of meer per week), denkt 41% dat ze minder frisdrank zullen gaan drinken.

Licht je antwoord toe:

Een deel van de ondervraagde jongeren die aangeven dat ze hetzelfde zullen blijven drinken met een frisdranktaks, geeft aan dat ze nu al niet veel frisdrank drinken. Andere ondervraagden geven aan dat ze vaak al voor een light of zero variant kiezen, of hierop over zullen stappen. Op de manier hopen ze de frisdranktaks te vermijden.

Hier een willekeurige selectie uit de open antwoorden:

'Ik drink al weinig frisdrank. Het zal dus voor mij dus ook weinig verschil maken. Die enkele keer in de week dat ik het wel drink, ga ik niet wegbezuinigen.'

'Als ik iets lekker vind, blijf ik het drinken. De frisdranktaks is te laag om echt een verschil te maken.'

'Ik denk dat ik wat hoeveelheid hetzelfde blijf drinken, maar als er gezondere alternatieven zijn, bijvoorbeeld met stevia, vind ik dat een prima oplossing.'

Een derde van de jongeren (34%) denk minder frisdrank te gaan drinken als de frisdranktaks wordt ingevoerd. Ze geven aan dat als frisdrank duurder wordt, ze de hoeveelheid die ze drinken wellicht niet meer kunnen betalen. Of het zet ze aan tot nadenken over alternatieven.

'Als ik met hetzelfde boodschappenbudget wil blijven rondkomen, zal ik vaker een keuze moeten maken om frisdrank in te ruilen voor iets anders.'

'Het is dan gewoon te duur. Ik zou het dan meer bewaren voor op een verjaardag o.i.d., omdat het dan een speciale gelegenheid zou zijn.'

'De enige frisdrank die ik drink is 1 glas icetea greenper dag, maar als dat duurder wordt zou ik denk ik overstappen op water.'

'Het is niet dat ik het dan niet meer zou kunnen betalen, maar het zet je wel aan het denken wanneer een ongezond product ineens opvallend duurder is geworden.'

'Ik drink al elke dag max een glas limonade. Meestal gewoon water, thee of koffie. Maar ik ken wel mensen die alleen cola of alleen energy drinks drinken, en het zou hun wel treffen, in de zin dat ze minder zouden drinken ervan na die taks.'

'Dan ga ik het weer niet kopen, want duurder. Al is het nu wel schrijnend dat bij de Albert Heijn 2 Go een flesje water net zo duur is als een flesje cola... Dat moet toch veranderen?!'